

Дем'яню О.Є.

СИНЕРГЕТИЧНИЙ ПІДХІД В ПЕДАГОГІЦІ

Перед суспільством нині постає проблема формування нової людини, яка відповідала б новим умовам існування соціуму й світу, що глобалізується: з обов'язковою здатністю до творчості й інноваційності. Нові завдання для освіти й педагогічної науки не можуть реалізовуватися старими засобами, ґрунтуватися на звичних підвалинах лінійного мислення модерного й постмодерного періодів. У науковому просторі поширюється методологія синергетики, яка, за твердженням С.П. Курдюмова, О.М. Князевої, є орієнтованою на виявлення загальних ознак еволюції і самоорганізації складних систем, яка стає джерелом нового погляду на світ, нового – еволюційного і холистичного – бачення світу [1]. З точки зору синергетики розвиток особистості постає як постійний рух від одного стану системи до іншого, в якому хаос, випадковість, створення/руйнування, що, послідовно змінюючи один одного, вибудовують безперервний ланцюг перетворень. Відкритість системи розуміється як здатність кожної з її підсистем до обміну речовиною, енергією, інформацією із зовнішніми по відношенню до системи середовищами. Синергетичний підхід, по-перше, заперечує нав'язування системі такого стану, який для неї не є властивим, по-друге, зобов'язує враховувати феномен надмалого впливу. Об'єднання цих двох принципів синергетичного підходу показує, що найбільш доцільним виховним засобом є так зване «м'яке управління», що здійснюється з допомогою незначних, але належних резонансних впливів, які були б суголосними власним внутрішнім тенденціям розвитку системи. Завдання такого управління полягає у тому, щоб завдяки незначному зусиллю «підштовхнути» систему до одного з її власних сприятливих шляхів розвитку. Тобто ефективним буде такий виховний процес, який при незначній напрузі зовнішнього впливу вихователя викличе резонансний внутрішній відклик у системі дій вихованця, при чому вектор дії в обох випадках співпадатиме і буде направленим у бік бажанішого шляху розвитку. Відтак це викличе мобілізацію внутрішніх можливостей, представлених задатками особистості, й вивільнення енергії творчості. Суб'єкту-вихователю треба керуватися настановою, що немає прямої залежності між силою виховних впливів, кількістю витрачених зусиль, настирливістю дій вихователя і змінами у якостях вихованця в потрібному руслі. І. Предборська у своїх працях дійшла висновку, що саме «синергетика, по-перше, пропонує модель саморозвитку людини в світі, що швидко змінюється і саморозвивається; по-друге, виходить на найважливішу світоглядну проблему – пошук людиною свого місця в ньому» [2].

Список використаних джерел:

1. Режим доступу : <http://lib.mdpu.org.ua/nvsp/6/29.pdf>
2. Режим доступу : <http://eprints.kname.edu.ua/39141/1/130-136.pdf>